

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2003
IV. volební období

529

Vládní návrh

zákon
ze dne2003,

o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Podpora výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie

Hlava I

Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje v souladu s právem Evropských společenství¹⁾ způsob podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a dále upravuje způsob podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie, výkon státní správy a práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojené. *CELEX: 32001L0077*

(2) Účelem tohoto zákona je v zájmu ochrany klimatu a ochrany životního prostředí podpořit využití obnovitelných zdrojů energie (dále jen „obnovitelné zdroje“), zajistit vyšší podíl obnovitelných zdrojů, přispět k šetrnému využívání přírodních zdrojů a k trvale udržitelnému rozvoji společnosti. *CELEX: 32001L0077*

§ 2

Základní pojmy

(1) Obnovitelnými zdroji se rozumí obnovitelné nefosilní přírodní zdroje energie, jimiž jsou větrná energie, sluneční energie, geotermální energie, energie vody, energie půdy, energie vzduchu a energie biomasy. *CELEX: 32001L0077*

(2) Pro účely tohoto zákona se rozumí:

- a) biomasou biologicky rozložitelná část výrobků, odpadů a zbytků z provozování zemědělství a hospodaření v lesích a souvisejících průmyslových odvětví, zemědělské produkty pěstované pro energetické účely a rovněž biologicky rozložitelná část vytríděného průmyslového a komunálního odpadu, *CELEX: 32001L0077*
- b) elektřinou z obnovitelných zdrojů elektřina vyrobená v zařízeních umístěných na území České republiky, která využívají pouze obnovitelné zdroje a také část elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů v zařízeních, která využívají i neobnovitelné zdroje energie, a to včetně elektřiny používané k doplnění akumulčních systémů, s výjimkou elektřiny vyrobené v těchto akumulčních systémech, *CELEX: 32001L0077*
- c) hrubou spotřebou elektřiny v tuzemsku vyrobená elektřina s připočtením dovozů a odečtením vývozů elektřiny, *CELEX: 32001L0077*

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES o podpoře elektrické energie z obnovitelných zdrojů na vnitřním trhu s elektrickou energií.

- d) tepelnou energií z obnovitelných zdrojů tepelná energie vyrobená v zařízeních, která využívají pouze obnovitelné zdroje a také část tepelné energie vyrobené z obnovitelných zdrojů v zařízeních, která využívají i neobnovitelné zdroje energie,
- e) dodavatelem účastník trhu s elektřinou²⁾ se závazkem odebrat z elektrizační soustavy elektřinu, kterou dodává odběratelům³⁾, pro kterého operátor trhu s elektřinou podle zvláštního právního předpisu⁴⁾ provádí na základě smlouvy o zúčtování vyhodnocení, zúčtování a vypořádání odchylek.

§ 3

Předmět podpory

Podpora podle tohoto zákona (dále jen „podpora“) se vztahuje na výrobu elektřiny a výrobu tepelné energie z obnovitelných zdrojů vyrobené v zařízeních využívajících obnovitelné zdroje s výjimkou vodních elektráren o celkovém instalovaném výkonu výroby⁵⁾ nad 10 MW_e. V případě výroby elektřiny z biomasy se podpora vztahuje na druhy a způsoby využití biomasy při výrobě elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů, které z hlediska ochrany životního prostředí stanoví prováděcí právní předpis.

CELEX: 32001L0077

Hlava II

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Díl 1

Podpora výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů

§ 4

Práva a povinnosti subjektů na trhu s elektřinou z obnovitelných zdrojů

(1) Provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatelé distribučních soustav jsou povinni na svém, licencí vymezeném území⁶⁾, přednostně připojit k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám zařízení podle § 3 (dále jen „zařízení“) za účelem přenosu nebo distribuce elektřiny z obnovitelných zdrojů, pokud o to výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů (dále jen „výrobce“) požádá a pokud splňuje podmínky připojení a dopravy elektřiny stanovené zvláštním právním předpisem.⁷⁾

CELEX: 32001L0077

(2) V případě, že zařízení je umístěno v blízkosti území, kde je vykonávána licencovaná činnost distribuce elektřiny prostřednictvím dalších územně příslušných distribučních soustav, vzniká povinnost připojení tohoto zařízení provozovateli té distribuční soustavy, kde jsou

²⁾ § 22 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 2 odst. 2 písm. a) bod 13 energetického zákona.

⁴⁾ § 27 energetického zákona.

⁵⁾ § 2 odst. 2 písm. a) bod 29 energetického zákona.

⁶⁾ § 8 odst. 2 písm. b) energetického zákona.

⁷⁾ § 23 odst. 1 písm. a) energetického zákona.

Vyhláška č. 18/2002 Sb., o podmínkách připojení a dopravy elektřiny v elektrizační soustavě.

náklady na připojení nejnížší, s výjimkou případů prokazatelného nedostatku kapacity zařízení pro distribuci nebo při ohrožení spolehlivého provozu distribuční soustavy.

(3) Provozovatelé distribučních soustav jsou povinni

- a) do úplného otevření trhu s elektřinou vykupovat veškerou elektřinu z obnovitelných zdrojů způsobem podle § 5 a za ceny podle § 8, pokud ji výrobce k výkupu nabídl,
- b) po úplném otevření trhu s elektřinou vykupovat veškerou elektřinu z obnovitelných zdrojů vyrobenou v zařízeních do celkového instalovaného výkonu 0,2 MW, a pokud je to technicky možné, vykupovat též elektřinu z obnovitelných zdrojů vyrobenou v zařízeních o instalovaném výkonu vyšším než 0,2 MW, a dále vykupovat veškerou elektřinu ze sluneční energie způsobem podle § 5 a za ceny podle § 8, pokud ji výrobce k výkupu nabídl.

(4) Odchytky výkonu zařízení z důvodů přirozené povahy obnovitelných zdrojů nesmí být důvodem neplnění povinností podle odstavců 1 až 3. *CELEX: 32001L0077*

(5) Výrobce, který vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů společně s elektřinou z neobnovitelných zdrojů energie, je povinen zajistit samostatné měření elektřiny z obnovitelných zdrojů způsobem podle zvláštního právního předpisu⁸⁾.

(6) Výrobce, který vyrábí elektřinu společným spalováním biomasy a neobnovitelného zdroje energie, vykazuje množství elektřiny z obnovitelných zdrojů způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem.

(7) Operátor trhu s elektřinou vydává na písemnou žádost výrobce vyrábějícího elektřinu z obnovitelných zdrojů, na kterou se vztahuje podpora, nebo na písemnou žádost výrobce vyrábějícího elektřinu ve vodních elektrárnách o celkovém instalovaném výkonu nad 10 MW, potvrzení původu elektřiny z obnovitelných zdrojů (dále jen „záruka původu“). Záruku původu vydá operátor trhu s elektřinou do 15 kalendářních dnů od obdržení žádosti. Vzor žádosti o vydání záruky původu a vzor záruky původu stanoví prováděcí právní předpis. *CELEX: 32001L0077*

(8) Obchodník s elektřinou dodávající elektřinu konečným zákazníkům je povinen nejméně jednou ročně současně s vyúčtováním elektřiny informovat konečné zákazníky o podílu dodané elektřiny z obnovitelných zdrojů na celkovém množství jím dodávané elektřiny.

§ 5

Způsob výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů

(1) Povinnost vykupovat elektřinu z obnovitelných zdrojů podle § 4 odst. 3 má provozovatel té distribuční soustavy, ke které je zařízení na základě smlouvy připojeno. Jde-li o zařízení, která jsou připojena k přenosové soustavě nebo k distribuční soustavě nepřipojené k přenosové soustavě, vykupuje elektřinu z obnovitelných zdrojů územně příslušný provozovatel distribuční soustavy.

(2) Základním časovým úsekem pro výkup elektřiny z obnovitelných zdrojů je jedna hodina. U zařízení, která nejsou vybavena průběhovým měřením, může být mezi provozovatelem distribuční soustavy a výrobcem dohodnut i jiný časový úsek.

⁸⁾ Energetický zákon. Vyhláška č. 218/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti měření a předávání technických údajů.

(3) Základním časovým úsekem pro vyhodnocování a zúčtování výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů je 1 měsíc, pokud se provozovatel distribuční soustavy s výrobcem nedohodnou jinak.

(4) Pokud elektřinu z obnovitelných zdrojů hodlá její výrobce nabídnout k výkupu podle § 4 odst. 3, oznámí tuto skutečnost příslušnému provozovateli distribuční soustavy k zajištění přípravy provozu distribuční soustavy, a to

- a) nejpozději do 30. června kalendářního roku předcházejícího kalendářní rok, v němž má začít povinný výkup podle § 4 odst. 3 písm. a), pokud se provozovatel distribuční soustavy s výrobcem nedohodnou jinak,
- b) nejpozději 30 kalendářních dnů přede dnem, kdy má začít povinný výkup podle § 4 odst. 3 písm. b).

(5) O uskutečněném výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů zpracovává její výrobce měsíční výkaz podle jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů a zasílá jej příslušnému provozovateli distribuční soustavy, a to vždy do poloviny následujícího kalendářního měsíce, pokud se provozovatel distribuční soustavy s výrobcem nedohodnou na jiné lhůtě.

(6) Vzor měsíčního výkazu o výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů podle odstavce 5 stanoví prováděcí právní předpis.

§ 6

Evidence množství elektřiny z obnovitelných zdrojů

(1) Operátor trhu s elektřinou eviduje množství elektřiny z obnovitelných zdrojů v elektronické podobě na základě údajů poskytnutých podle zvláštního právního předpisu⁹⁾.

(2) Zaevidováním množství elektřiny z obnovitelných zdrojů, s výjimkou zaevidování množství elektřiny ze sluneční energie, vzniká jejímu výrobcí majetková hodnota (dále jen „zelený certifikát“), jejíž cena se stanovuje podle § 8. Výrobce má právo zelené certifikáty za tuto cenu prodávat.

(3) Pokud výrobce využil možnosti povinného výkupu podle § 4 odst. 3 písm. b), má právo prodávat zelený certifikát provozovatel distribuční soustavy, který elektřinu z obnovitelných zdrojů od výrobce vykoupil. Toto právo se nevztahuje na elektřinu ze sluneční energie.

(4) Výrobce, který vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů pro vlastní potřebu a má v úmyslu prodávat zelený certifikát, je povinen pravdivě prokazovat operátorovi trhu s elektřinou množství jím vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů. Splněním této povinnosti vzniká tomuto výrobcí nárok na zaevidování podle odstavce 1.

(5) Každý nabyvatel zeleného certifikátu, s výjimkou osob uvedených v odstavcích 2 až 4, má povinnost jeho nabytí oznámit operátorovi trhu s elektřinou, který veškeré obchody registruje. Okamžik registrace zeleného certifikátu operátorem trhu je okamžikem jeho převodu nebo přechodu. Obchodovatelnost jednotlivého zeleného certifikátu je omezena posledním dnem následujícího kalendářního roku ode dne jeho vzniku. Obchodovatelnost jednotlivého zeleného certifikátu končí okamžikem jeho započtení dodavatelem pro splnění jeho roční kvóty podle § 7; tuto skutečnost operátor trhu zaregistruje.

⁹⁾ § 27 odst. 6 energetického zákona

(6) Organizaci trhu se zelenými certifikáty provádí operátor trhu s elektřinou.

(7) Podrobnosti způsobu evidence zelených certifikátů, způsobu prokazování výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů pro vlastní potřebu a podrobnosti vykazování a zúčtování zelených certifikátů stanoví prováděcí právní předpis.

§ 7

Roční kvóta

(1) Roční kvótou je podíl hodnoty zelených certifikátů dodavatele na množství elektřiny jím dodané konečným zákazníkům.

(2) Roční kvótu na kalendářní rok dopředu stanovuje Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“) tak, aby bylo dosaženo indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010. Cíl podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny pro období po roce 2010 stanovuje vláda svým nařízením.

CELEX: 32001L0077

(3) Dodavatel je povinen splnit roční kvótu nabytím zelených certifikátů. Dodavatel má právo meziročně přesunovat plnění roční kvóty v rozsahu, který pro jednotlivý rok stanoví prováděcí právní předpis, nejvýše však 20 % z celkové výše roční kvóty. Každý nabyvatel zelených certifikátů má povinnost nabídnout veškeré zelené certifikáty, které nepotřebuje ke splnění roční kvóty, případně které nepřesunul za účelem splnění roční kvóty v následujícím roce, k prodeji ostatním dodavatelům, a to nejpozději do konce roku, v němž zelený certifikát vznikl.

(4) Pokud dodavatel nesplní roční kvótu, je povinen zaplatit poplatek za nesplnění roční kvóty (dále jen „poplatek“) ve výši trojnásobku hodnoty zelených certifikátů, která dodavateli schází ke splnění roční kvóty. Poplatek je příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky a je účelově vázán k použití na podporu využití obnovitelných zdrojů.

(5) Dodavatel, který nesplnil roční kvótu, je povinen do konce prvního čtvrtletí následujícího kalendářního roku vypočítat poplatek a uhradit jej Státnímu fondu životního prostředí České republiky. Výpočet poplatku zasílá dodavatel Státnímu fondu životního prostředí České republiky a Státní energetické inspekci (dále jen „inspekce“). V případě, že dodavatel nevypočítá poplatek ve stanovené lhůtě nebo vypočítá poplatek nesprávně, vyměří poplatek inspekce na základě údajů, poskytnutých operátorem trhu s elektřinou a Úřadem a zároveň předepíše výši poplatku. Rozhodnutí o stanovení výše poplatku vydá inspekce rovněž, pokud dodavatel vypočítal poplatek správně a ve stanovené lhůtě, ale nezaplatil jej ve stanovené době. Vymáhání nezaplacených poplatků provádí inspekce. Inspekce při předepisování a vymáhání poplatků postupuje podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

(6) Výši roční kvóty, podrobnosti rozsahu a způsobu meziročního přesunu plnění kvóty, vzájemného předávání údajů mezi výrobcí, dodavateli a operátorem trhu s elektřinou, způsobu vyhodnocování dodržování kvót a jejich upřesňování na základě skutečně vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů, stanoví prováděcí právní předpis.

¹⁰⁾ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

§ 8
Ceny

(1) Úřad v souladu se zvláštním právním předpisem¹¹⁾ stanoví vždy na kalendářní rok dopředu výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů (dále jen „výkupní ceny“) samostatně pro jednotlivé druhy zařízení a ceny zelených certifikátů samostatně pro jednotlivé druhy zařízení tak, aby

a) bylo dosaženo indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010, cíl podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny pro období po roce 2010 stanovuje vláda nařízením, a

CELEX: 32001L0077

b) pro zařízení uvedená do provozu

1. po dni nabytí účinnosti tohoto zákona byla zaručena ekonomická návratnost obvyklých nákladů na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů v jednotlivých druzích zařízení do 15 let od roku uvedení zařízení do provozu a přiměřený zisk, přičemž takto stanovené výkupní ceny a ceny zelených certifikátů zůstanou zachovány pro zařízení po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců; za uvedení zařízení do provozu se považuje též ukončení rekonstrukce technologické části stávajícího zařízení, měnící palivo, nebo ukončení modernizace, zvyšující technickou a ekologickou úroveň stávajícího zařízení,

CELEX: 32001L0077

2. před 1. lednem 2004 byla po dobu 15 let zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů, odpovídající výkupním cenám stanoveným pro rok 2003 podle dosavadních právních předpisů a indexu cen průmyslových výrobců,

CELEX: 32001L0077

3. od 1. ledna 2004 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona byla po dobu 15 let zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů, odpovídající výkupním cenám, stanoveným pro rok 2004 podle dosavadních právních předpisů a indexu cen průmyslových výrobců.

CELEX: 32001L0077

(2) Výkupní ceny a ceny zelených certifikátů lze stanovit odlišně s ohledem na velikost instalovaného výkonu a v případě elektřiny z biomasy i podle jejích druhů stanovených prováděcím právním předpisem podle § 3. Při stanovení cen zelených certifikátů Úřad přihlíží též k zvýšené míře rizika uplatnění elektřiny z obnovitelných zdrojů na trhu s elektřinou.

CELEX: 32001L0077

(3) Při stanovení výkupních cen, cen zelených certifikátů a způsobu výpočtu poplatku Úřad vychází z

CELEX: 32001L0077

a) průběžného vyhodnocování podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny a

CELEX: 32001L0077

b) odlišných nákladů na pořízení, připojení a provoz jednotlivých druhů zařízení včetně jejich časového vývoje.

CELEX: 32001L0077

(4) Výkupní ceny a ceny zelených certifikátů stanovené Úřadem pro následující kalendářní rok nesmí být nižší než 90 % hodnoty výkupních cen a zelených certifikátů platných v roce, v němž se o novém stanovení rozhoduje.

¹¹⁾ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

§ 9

Pravidelné vyhodnocování

(1) Úřad při každém stanovení výše cen podle § 8 zveřejní v Energetickém regulačním věstníku¹²⁾ vyhodnocení podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny a propočet očekávaných dopadů podpory na celkovou cenu elektřiny pro konečné zákazníky.

(2) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Úřadem předkládá vládě poprvé do 31. prosince 2005 a po té každoročně do 31. října zprávu, která zahrnuje analýzu pokroku dosaženého při plnění ustanovení § 7 odst. 2 a § 8 odst. 1 písm.a) a údaje podle odstavce 1.

CELEX: 32001L0077

Díl 2

Podpora výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů

§ 10

Povinnosti vlastníků zdrojů tepelné energie

(1) Vlastník zdroje tepelné energie¹³⁾ je povinen při výstavbě nového zdroje o součtovém výkonu 1 až 10 MW_t zajistit, aby po uvedení zdroje do provozu vyráběl zdroj minimálně 10 % tepelné energie z obnovitelných zdrojů z celkové výroby tepelné energie. Tutéž povinnost má vlastník zdroje při rekonstrukci technologické části stávajícího zařízení, měnící palivo, nebo při modernizaci, zvyšující technickou a ekologickou úroveň stávajícího zařízení.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje

- a) na zdroje tepelné energie, u kterých energetický audit¹⁴⁾ prokáže, že splnění povinnosti by znamenalo zvýšení ekonomických nákladů na výstavbu nového zdroje více než o 50 %,
- b) na zdroje tepelné energie, u kterých by splnění povinnosti znamenalo porušení požadavků stanovených zvláštním právním předpisem¹⁵⁾,
- c) na zdroje tepelné energie využívající zemní plyn, důlní plyn nebo koksárenský plyn.

§ 11

Povinnosti stavebníků

(1) Stavebník nové stavby v případě, že stavba je financována z veřejných rozpočtů v rozsahu alespoň 50 % z celkových pořizovacích nákladů, je povinen zajistit, že po dokončení nové stavby bude ve stavbě možné využívat nejméně 20 % tepelné energie z obnovitelných zdrojů z celkové roční spotřeby tepelné energie stavby. Tutéž povinnost má stavebník změny stavby, pokud změna spočívá v podstatné změně technologických zařízení stavby, majících vliv na výrobu tepelné energie.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na stavby:

- a) s roční měrnou spotřebou tepelné energie do 50 kWh/ m².rok,

¹²⁾ § 17 odst. 10 energetického zákona.

¹³⁾ § 2 odst. 2 bod 14 energetického zákona.

¹⁴⁾ § 9 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií.

¹⁵⁾ Například zákon č. 201/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

- b) které využívají nebo budou využívat tepelnou energii dodávanou držitelem licence na rozvod tepelné energie¹⁶⁾,
- c) u kterých energetický audit prokáže, že splnění povinnosti by znamenalo zvýšení ekonomických nákladů na zajištění dodávky tepelné energie o více než 50 %,
- d) u kterých by splnění povinnosti znamenalo porušení požadavků stanovených zvláštním právním předpisem.

Hlava III

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 12

Kontrola

Kontrolu dodržování tohoto zákona provádí inspekce¹⁷⁾.

Správní delikty

§ 13

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako stavebník nové stavby nebo změny stavby, která je financována z veřejných rozpočtů v rozsahu alespoň 50 % z celkových pořizovacích nákladů, nezajistí, že po dokončení stavby nebo změn stavby bude možné využívat nejméně 20 % tepelné energie z obnovitelných zdrojů z celkové roční spotřeby tepelné energie stavby podle § 11 odst. 1.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

§ 14

(1) Provozovateli přenosové soustavy nebo provozovateli distribuční soustavy, který přednostně nepřipojí zařízení podle § 4 odst. 1, se uloží pokuta do 5 000 000 Kč.

(2) Provozovateli distribuční soustavy, který nevykoupí elektřinu z obnovitelných zdrojů podle § 4 odst. 3, se uloží pokuta do 5 000 000 Kč.

(3) Vlastníku zdroje tepelné energie o součtovém výkonu 1 až 10 MW, který nezajistí při výstavbě nového zdroje nebo při rekonstrukci stávajícího zdroje, aby po jeho uvedení do provozu nebo ukončení rekonstrukce vyráběl zdroj minimálně 10 % tepelné energie z obnovitelných zdrojů z celkové výroby tepelné energie podle § 10 odst. 1, se uloží pokuta až do 5 000 000 Kč.“.

(4) Obchodníkovi s elektřinou dodávajícímu elektřinu konečným zákazníkům, který neinformuje konečné zákazníky podle § 4 odst. 8, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

¹⁶⁾ § 4 energetického zákona.

¹⁷⁾ Hlava čtvrtá energetického zákona.

(5) Právnické osobě jako stavebníkovi nové stavby nebo změny stavby financované z veřejných rozpočtů v rozsahu alespoň 50 % z celkových pořizovacích nákladů, která nezajistí, že po dokončení stavby nebo změny stavby bude možné využívat nejméně 20 % tepelné energie z obnovitelných zdrojů z celkové roční spotřeby tepelné energie stavby podle § 11 odst. 1, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(6) Výrobci, který pravdivě neprokáže operátorovi trhu s elektřinou množství jím vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů podle § 6 odst. 5, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(7) Dodavateli, který nevypočítá včas poplatků podle § 7 odst. 5, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(8) Výrobci, který nezajistí samostatné měření elektřiny z obnovitelných zdrojů podle § 4 odst. 5, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(9) Výrobci, který nevykáže správně množství elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů podle § 4 odst. 6, se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(10) Výrobci, který nezašle měsíční výkaz podle § 5 odst. 5, se uloží pokuta do 100 000 Kč.

§ 15

(1) Pokuty ukládá, vybírá a vymáhá inspekce. Na řízení o uložení pokuty podle § 14 se vztahuje správní řád. Při vybírání a vymáhání uložených pokut se postupuje podle zvláštního právního předpisu.

(2) Při stanovení výše pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže územní inspektorát o něm nezahájil řízení do 1 roku, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává příslušný územní inspektorát. O odvolání proti uložení pokuty rozhoduje ústřední inspektorát.

(5) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahuje ustanovení § 14.

(6) Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu.

§ 16

Přechodná ustanovení

(1) Za výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů pro rok 2004 se považují výkupní ceny stanovené Úřadem na základě dosavadních právních předpisů.

(2) Na stavby uvedené v § 10 a 11, pro které bylo do dne nabytí účinnosti tohoto zákona vydáno pravomocné stavební povolení a které byly zahájeny do 6 měsíců ode dne, kdy nabylo stavební povolení právní mocí, se ustanovení § 10 a 11 nepoužije.

§ 17

Zmocnění k vydání prováděcích právních předpisů

- (1) Vláda vydá nařízení k provedení § 7 odst. 2 a § 8 odst. 1 písm. a).
- (2) Ministerstvo životního prostředí vydá prováděcí právní předpis k provedení § 3.
- (3) Ministerstvo průmyslu a obchodu vydá prováděcí právní předpis k provedení § 5 odst. 6.
- (4) Energetický regulační úřad vydá prováděcí právní předpis k provedení § 4 odst. 6, § 4 odst. 7, § 6 odst. 7, § 7 odst. 3 a § 7 odst. 6.

ČÁST DRUHÁ

Změna energetického zákona

§ 18

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 262/2002 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb. a zákona č. 278/2003 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 2 písm. a) se bod 12 zrušuje.
Dosavadní body 13 až 29 se označují jako body 12 až 28.
2. V § 5 odst. 5 se za větu druhou vkládá věta, která zní:
„U výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů do instalovaného výkonu výroby 20 kW_e není povinnost prokazovat odbornou způsobilost.“.
3. V § 17 odst. 6 se na konci písmene e) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno f), které včetně poznámky pod čarou č. 2a zní:
„f) stanovení roční kvóty podílu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů, kterou stanoví podle zvláštního právního předpisu^{2a)}.“.
- ^{2a)} Zákon č. _____ o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře obnovitelných zdrojů).
4. V § 17 odst. 8 se na konci písmene i) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno j), které zní:
„j) další činnosti stanovené zvláštním právním předpisem^{2a)}.“.
5. V § 24 odst. 10 se na konci písmene s) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno t), které zní:
„t) plnit povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem^{2a)}.“.

6. V § 25 odst. 11 se na konci písmene y) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno z), které zní:
„z) plnit povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem^{2a)}.“.
7. V § 25 odst. 12 se slova „obnovitelných zdrojů podle § 31 odst.1 a“ zrušují.
8. V § 27 odst. 5 se na konci písmene j) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno k), které zní:
„k) plnit povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem^{2a)}.“.
9. V § 30 se doplňuje odstavec 3, který zní:
„(3) Další práva a povinnosti obchodníka s elektřinou stanoví zvláštní právní předpis^{2a)}.“.
10. § 31 se zrušuje.
11. V § 93 odst. 1 se na konci písmene c) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno d), které zní:
„d) zákona o podpoře obnovitelných zdrojů^{2a)}.“.
12. V § 93 se doplňuje odstavec 4, který zní:
„(4) Státní energetická inspekce vyměřuje a předepisuje poplatek v případech podle zvláštního právního předpisu^{2a)} a vymáhá¹⁶⁾ nezaplacené poplatky za nesplnění roční kvóty placené podle zvláštního právního předpisu^{2a)}.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o hospodaření energií

§ 19

Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií se mění takto:

1. V § 2 se písmeno b) zrušuje.

Dosavadní písmena c) až f) se označují jako písmena b) až e).

2. V § 4 odst. 5 písm. c) se za slovo „energie“ vkládá odkaz na poznámku pod čarou č. 1, která zní:

„¹⁾ Zákon č. o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře obnovitelných zdrojů).“.

Dosavadní poznámka pod čarou č. 1 se označuje jako poznámka pod čarou č. 1a, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

ČÁST ČTVRTÁ

Účinnost

§ 20

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 2004, s výjimkou ustanovení § 4 odst. 3 písm. b), § 5 odst. 4 písm. b), § 6 a § 7, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2006.

(2) Dnem 1. ledna 2006 pozbývají platnosti ustanovení § 4 odst. 3 písm. a), § 5 odst. 4 písm. a).

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

Návrh zákona se předkládá na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2003.

V souvislosti s harmonizací českého práva s právem Evropské unie je nutné aplikovat ustanovení Směrnice 2001/77/ES o podpoře elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou, která vstoupila v platnost 27. října 2001 s tím, že členské státy upraví svou národní legislativu v souladu s touto Směrnicí do 27. října 2003.

Při přijetí Směrnice Evropský parlament a Rada Evropské unie bylo konstatováno, že v současné době je potenciál obnovitelných zdrojů energie ve Společenství využíván nedostatečně. Společenství uznává potřebu podpory využití obnovitelných zdrojů energie jako prioritní opatření, jelikož jejich využívání přispívá k ochraně životního prostředí a k udržitelnému rozvoji. Kromě toho umožňuje vytvořit lokální zaměstnanost, může mít pozitivní dopad na sociální soudržnost, přispět k bezpečnosti zásobování a umožňuje splnit rychleji cíle z Kjóta. Proto je nutné zajistit, aby tento potenciál byl lépe využíván v rámci vnitřního trhu s elektřinou. Podpora elektřiny z obnovitelných zdrojů energie je velkou prioritou Společenství z důvodů bezpečnosti a diverzifikace zásobování elektrickou energií, ochrany životního prostředí a sociální a hospodářské soudržnosti. Rostoucí využívání elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie představuje důležitou část balíčku opatření potřebných ke splnění Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Spojených národů o změně klimatu a balíčku politik potřebných ke splnění jiných závazků.

Hlavním cílem Směrnice je zajistit, aby byl v rámci Společenství splněn globální indikativní cíl 12 % podílu obnovitelných zdrojů energie v celkové energetické spotřebě v roce 2010 a zejména indikativní cíl 22,1% podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny v roce 2010. V Příloze ke Směrnici jsou uvedeny národní indikativní cíle členských států Evropské unie spolu s prohlášeními těchto států za jakých předpokladů je mohou splnit, respektive co může splnění indikativního cíle ohrozit. V návaznosti na tyto cíle jsou pak členské státy povinny zavést takový systém podpory využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, který zajistí naplnění těchto cílů. Takto lze charakterizovat základní filosofii Směrnice.

Česká republika při podpisu Smlouvy o přistoupení k Evropské unii (Příloha II, část 12-Energetika) dohodla, že do Směrnice 2001/77/ES budou doplněny referenční hodnoty pro stanovení národního indikativního cíle pro ČR v této výši (OZE = obnovitelné zdroje energie):

<i>Stát</i>	<i>Výroba elektřiny z OZE v TWh v roce 1997*</i>	<i>Podíl výroby elektřiny z OZE v % v roce 1997**</i>	<i>Podíl výroby elektřiny z OZE v % v roce 2010**</i>
<i>Česká republika</i>	<i>2,36</i>	<i>3,8</i>	<i>8***</i>

Dále se dohodlo, že v Příloze ke Směrnici se poznámky pod čarou doplní takto:

** Údaje pro Českou republiku se vztahují k roku 1999.*

** Procentní příspěvek se zakládá na vnitrostátní výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů energie vydělené hrubou národní spotřebou energie. Vnitrostátní spotřeba se zakládá na údajích roku 2000.

*** Při přihlížení k orientačním referenčním hodnotám stanoveným v této příloze Česká republika poznamenává, že možnost dosažení uvedeného orientačního cíle vysoce závisí na klimatických faktorech, jež významně ovlivňují úroveň využití vodní, sluneční a větrné energie. Národní program hospodárného nakládání s energií a využívání jejích obnovitelných a druhotných zdrojů byl schválen vládou v říjnu roku 2001 a uvádí jako cíl podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů energie 3,0 % hrubé spotřeby elektřiny (vyjma velké vodní elektrárny s výkonem nad 10 MW) a 5,1 % (včetně velkých vodních elektráren s výkonem nad 10 MW) do roku 2005. V případě nedostatku přírodních zdrojů je dodatečně významné rozšiřování výkonu u velkých i malých vodních elektráren vyloučeno.“

S respektováním národních indikativních cílů dohodnutých ve Smlouvě o přistoupení pro jednotlivé členské země se v Příloze ke Směrnici 2001/77/ES mění indikativní cíl pro Společenství z 22 na 21 %.

Česká republika nemá vhodné přírodní podmínky pro rozvoj využití všech druhů obnovitelných zdrojů energie. Podle expertního ocenění lze do roku 2010 naplnit národní indikativní cíl zejména vyšším využitím malých vodních elektráren, větrných elektráren a především využitím biomasy. Orientační propočet naplnění indikativního cíle výroby elektřiny je v následující tabulce:

Druh	Výroba v roce 2001 GWh	Výroba v roce 2010 GWh
Větrné elektrárny	0,6	930
Malé vodní elektrárny (do 10 MW)	826	1 120
Velké vodní elektrárny	1 165	1 165
Elektrárny spalující biomasu	5,9	2 200
Elektrárny využívající geotermální energii	0	15
Fotovoltaické elektrárny	0	15
Celkem	1 998	5 445

K naplnění indikativního cíle je nutné vytvořit systém podpory, který při známých vysokých investičních nákladech vytvoří pro investory potřebné klima s dlouhodobou zárukou návratnosti vložených investic. To je i principem Směrnice 2001/77/ES.

V Plánu legislativních prací vlády byl návrh zákona formulován takto: „Zákon na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů energie“, tj., že se bude vztahovat i na podporu výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie. V průběhu přípravy návrhu zákona byly předkládány návrhy, aby návrh zákona byl dále rozšířen na podporu kombinované výroby elektřiny a tepelné energie a konečně na podporu výroby elektřiny a tepelné energie z druhotných zdrojů. V navrhovaných oblastech však dosud v rámci Evropské unie neexistuje jednotná právní úprava.

Proto byl návrh zákona omezen pouze na podporu výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie a v souvislosti s tím i upraven název zákona. V současné době byla ponechána podpora kombinované výroby elektřiny a tepelné energie a využití druhotných zdrojů energie podle současného právního stavu, tj. podle zákona č. 458/2000 Sb.,

ve znění pozdějších předpisů (energetický zákon) a zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií (dále jen „zákon o hospodaření energií“). K případným úpravám českého práva lze přistoupit po zpracování nových průchozích způsobů podpory, nejpozději však v souvislosti s případným přijetím příslušných právních úprav v rámci Evropské unie.

V roce 2010 se v ČR předpokládají následující objemy výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie:

ze slunce	2,2 PJ
tepelná čerpadla	7,2 PJ
teplo z biomasy	55,3 PJ
Teplo z OZE celkem	64,7 PJ

Poznámka:

- 64,7 PJ tepla, vyrobeného z OZE představuje 77 % celkové výroby energie z OZE.
- 5455 GWh elektřiny, vyrobené z OZE představuje 19,6 PJ, tj. 23 % celkové výroby energie z OZE

Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodující potenciál využívání energie z obnovitelných zdrojů energie je v podmínkách ČR v oblasti tepla. Pro dosažení předpokládaných objemů využívání tepla z obnovitelných zdrojů energie je však nutné vytvořit odpovídající podmínky. To především znamená vytvoření vhodného podpůrného systému pro využívání tepla z obnovitelných zdrojů energie. Avšak vytvoření vhodného podpůrného systému pro výrobu tepla z obnovitelných zdrojů energie je výrazně složitější než v oblasti využívání obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny. Důvodem je, že výroba a využívání tepla obecně je lokální záležitost se silnou vazbou na domácnosti, nejsou zde celostátní rozvodné sítě, není zde centrální či zastřešující subjekt jako je tomu v oblasti elektřiny (operátor trhu s elektřinou atd.). Mimo to každý zdroj tepla je individuální a jednotlivé zdroje se proto dosti výrazně liší svými ekonomickými parametry. Problémem je i evidence výroby tepla. Z těchto důvodů nelze pro podporu tepla z obnovitelných zdrojů energie použít podpůrné systémy preferované v oblasti elektřiny, tj. pevné výkupní ceny či osvědčení o množství s regulovanou cenou. Jedinou reálnou možností jsou proto v oblasti tepla z obnovitelných zdrojů energie systémy založené na investiční podpoře, což potvrzují i zahraniční zkušenosti.

Podpora využívání obnovitelných zdrojů tepla formou podpory investic však není v této fázi v ČR reálná nad rámec dosud poskytované podpory v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie ze státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR. V návrhu zákona jsou proto obsažena pouze některá dílčí opatření. Jde konkrétně o povinnost za stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu využívat obnovitelné zdroje v zařízeních na výrobu tepelné energie a o povinnost za stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu využívat v nové výstavbě obnovitelné zdroje pro zajištění dodávek tepelné energie.

a) Zhodnocení platného právního stavu

Problematiku podpory využívání obnovitelných zdrojů energie dosud upravuje v českém právu:

1. Zákon č. 458/2000 Sb. (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (zejména § 24 odst. 10 písm. c), § 25 odst. 11 písm. d), § 25 odst. 12, § 31 a § 80 odst. 1 písm. a) bod 1). Podpora obnovitelných zdrojů energie je podle uvedených ustanovení uskutečňována takto:
 - výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů energie mají právo na přednostní připojení svého zdroje elektřiny k přenosové soustavě nebo distribučním soustavám;
 - elektřina vyrobená z obnovitelných zdrojů energie má právo na přednostní přenos a distribuci;
 - provozovatel distribuční soustavy je povinen, pokud je to technicky možné, vykupovat elektřinu z obnovitelných zdrojů energie způsobem stanoveným prováděcím předpisem;
 - držitel licence na rozvod tepelné energie, který má vhodné technické podmínky, je povinen vykupovat tepelnou energii získanou z obnovitelných zdrojů a z tepelných čerpadel; povinnost však nevzniká pokud jsou splněny zákonem stanovené podmínky.

K provedení uvedených ustanovení zákona byly vydány následující prováděcí předpisy:

- Vyhláška č. 252/2001 Sb., o způsobu výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla, ve znění pozdějších úprav,
 - Vyhláška č. 18/2002 Sb., o podmínkách připojení a dopravy elektřiny v elektrizační soustavě;
 - Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 1/2003 ze dne 28. listopadu 2002, kterým se mimo jiné stanovují minimální výkupní ceny pro elektřinu dodanou výrobcem elektřiny z obnovitelných zdrojů do distribuční nebo přenosové soustavy platné od 1. 1. 2003.
2. Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, (zejména § 4 odst. 5 písm. c), § 5 odst. 4 písm. e)). Podpora obnovitelných zdrojů energie je podle uvedených ustanovení uskutečňována takto:
 - územní energetická koncepce musí obsahovat hodnocení využitelnosti obnovitelných zdrojů energie;
 - na čtyřleté období schvaluje vláda „Národní program hospodárného nakládání s energií a využívání jejích obnovitelných a druhotných zdrojů“;
 - k uskutečnění Národního programu mohou být poskytovány dotace ze státního rozpočtu mimo jiné i na „rozvoj využívání obnovitelných a druhotných zdrojů“;
 - podrobné vymezení podporovaných projektů, forma podpory a výše podpory z prostředků Ministerstva průmyslu a obchodu a ze Státního fondu životního prostředí ČR je stanovena ve Státním programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie, každoročně schvalovaného vládou a administrovaném Českou energetickou agenturou.

K provedení uvedených ustanovení zákona byly vydány následující prováděcí předpisy:

- Nařízení vlády č. 195/2001 Sb., kterým se stanoví podrobnosti obsahu územní energetické koncepce;

- Nařízení vlády 63/2002 Sb., o pravidlech na poskytování dotací ze státního rozpočtu na podporu hospodárného nakládání s energií a využívání jejich obnovitelných a druhotných zdrojů.
- 3. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, kterým se podle § 4 odst. 1 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. d) od daně osvobozují příjmy: „z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití biomasy a dřevoplynu, zařízení na jiné způsoby výroby elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie, a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu a v bezprostředně následujících pěti letech. Za první uvedení do provozu se považují i případy, kdy zařízení byla rekonstruována, pokud příjmy z provozu těchto zařízení nebyly již osvobozeny. Doba osvobození se nepřerušuje ani v případě odstávky v důsledku technického zhodnocení nebo oprav a udržování“.
- 4. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů, kterým se podle § 9 odst. 1 písm. r) osvobozují od daně ze staveb: „stavby na dobu pěti let od roku následujícího po provedení změny spočívající ve změně systému vytápění přechodem z pevných paliv na systém využívající obnovitelné energie solární, větrné, geotermální, biomasy, anebo změny spočívající ve snížení tepelné náročnosti stavby stavebními úpravami, na které bylo vydáno stavební povolení“.
- 5. Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, kterým se podle § 16 odst. 1 u vybraného zboží uplatňuje snížená sazba daně (pouze 5 % oproti 22 %) a to podle Přílohy 1 k zákonu, kde jsou uvedeny „vodní turbíny o výkonu nepřesahujícím 100 kW, tepelná čerpadla, solární zařízení pro ohřev teplé vody, větrné turbíny pevně spojené s generátorem elektrické energie s výkonem nepřesahujícím 75 kVA“.

Dosud platná právní úprava nezaručuje splnění národního indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny v roce 2010, ke kterému se ČR zavázala podpisem Smlouvy o přistoupení k Evropské unii a není harmonizována se Směrnicí 2001/77/ES. Nová právní úprava je nezbytná.

b) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

a) Předmět úpravy

Nová právní úprava stanoví způsob a rozsah podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, který by měl zajistit dosažení národního indikativního cíle. Stanoví dále způsob podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů. Vymezí výkon státní správy v této oblasti, včetně rychlých a nediskriminačních správních postupů. Stanoví práva a povinnosti fyzických a právnických osob s touto problematikou spojených. Problematika bude řešena komplexně v jednom právním předpisu, který bude kompatibilní se Směrnicí 2001/77/ES (v části týkající se podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie) a zároveň s energetickým zákonem a zákonem o hospodaření energií.

Návrh zákona upravuje i podporu výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie.

Pokud navrhovaný zákon nestanoví jinak, použijí se obecné právní předpisy upravující hospodaření energií (zákon o hospodaření energií a prováděcí předpisy k němu) a podmínky podnikání a výkon státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon a prováděcí předpisy k němu).

b) Cílem navrhovaného zákona je:

- Zvýšit podíl elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energetických na hrubé spotřebě elektřiny v takovém rozsahu, aby ČR splnila národní indikativní cíl ve výši 8 % v roce 2010;
- Zvýšit podíl výroby tepla v zařízeních na bázi obnovitelných energetických zdrojů;
- Přispět odpovídajícím snížením emisí skleníkových plynů k ochraně klimatu;
- Přispět odpovídajícím snížením emisí ostatních škodlivin do prostředí k ochraně životního prostředí;
- Přispět ke snížení závislosti na dovozu energetických surovin;
- Přispět ke zvýšení diverzifikace a decentralizace zdrojů energie a tím ke zvýšení bezpečnosti dodávek energie;
- Přispět ke zvýšení podnikatelské jistoty investic do obnovitelných zdrojů energie;
- Podpořit vytvoření institucionálních podmínek pro zavádění nových technologií a k jejich proniknutí na trh jak v tuzemsku tak v zahraničí;
- Využíváním biomasy přispět k péči o krajinu;
- Podporou využívání obnovitelných zdrojů energie přispět k vyšší zaměstnanosti v regionech.

c) Předmět podpory

Podpora se vztahuje na výrobu elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů, jejichž výčet je uveden v návrhu zákona.

Vzhledem k tomu, že velké vodní elektrárny, s instalovaným výkonem výroby nad 10 MW, dosahují na trhu s elektřinou dostatečné výnosy, jsou vyjmuty z podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (do plnění indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny se však výroba elektřiny ve velkých vodních elektrárnách započítává). Zvláštní pozornost vyžadují ty druhy a způsoby využití biomasy, které jsou z hlediska ochrany životního prostředí nevhodné a proto se navrhuje nezařadit je mezi podporované zdroje. Vymezení podporovaných druhů a způsobů využití biomasy je provedeno v prováděcím právním předpisu.

d) Odůvodnění principů a vysvětlení návrhu nové právní úpravy podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů

Směrnice 2001/77/ES nestanovila jednotný či doporučený systém podpory, ale pouze to, že národní systémy podpory musí umožnit dosažení stanovených národních indikativních cílů. Komise EU je však Směrnicí zavázána vyhodnotit do 27. 10. 2005 zkušenosti, získané členskými státy s používáním různých systémů podpory, a případně předložit návrh na sjednocení postupu v rámci EU.

Systém podpory v České republice musí respektovat skutečnost, že trh s elektřinou je postupně liberalizován. Dnem úplného otevření trhu s elektřinou, respektive dnem, kdy dojde k oddělení činnosti provozovatele distribuční soustavy od činnosti obchodní (dodavatelské), nelze zajistit některé způsoby podpory (např. obecně platný povinný výkup

elektřiny z obnovitelných zdrojů). V návrhu zákona je proto navržena rozdílná forma podpory podle období před a po úplném otevření trhu s elektřinou.

Systém podpory je založen na:

- Zachování práva výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů na přednostní připojení svého zdroje elektřiny k přenosové soustavě nebo distribučním soustavám podle návrhu zákona a na přednostní přenos a distribuci elektřiny podle energetického zákona, a to bez ohledu na stav otevření trhu s elektřinou;
- Zachování daňových úlev v rozsahu stanoveném v zákonech o dani z příjmu, o dani z nemovitostí a o dani z přidané hodnoty, a to bez ohledu na stav otevření trhu s elektřinou;
- Zachování dosavadního systému pevných cen (odstupňovaných podle výše ztrát v sítích na jednotlivých napěťových stupních) placených výrobcům provozovateli distribučních soustav za úsporu nákladů vzniklou připojením do sítí distribuční soustavy (tzv. decentralizovaná výroba), a to bez ohledu na stav otevření trhu s elektřinou;
- Na povinném výkupu veškeré elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů provozovateli distribučních soustav, a to způsobem (podle § 5) a za ceny (podle § 8) podle návrhu zákona, avšak jen do dne úplného otevření trhu s elektřinou a dále za předpokladu, že výrobce elektřinu k výkupu nabídne;
- Po úplném otevření trhu s elektřinou na zavedení systému obchodovatelných zelených certifikátů a stanovování závazných ročních kvót podílu hodnoty zelených certifikátů na množství dodané elektřiny, které jsou v návrhu zákona stanovení dodavatelé (účastníci trhu s elektřinou se závazkem odebrat z elektrizační soustavy elektřinu, kterou dodává odběratelům, pro které operátor trhu s elektřinou provádí na základě smlouvy o zúčtování vyhodnocení, zúčtování a vypořádání odchylek) povinni splnit nákupem zelených certifikátů za regulované ceny stanovené podle návrhu zákona. V případě nesplnění roční kvóty bude dodavatel postižen podle zákona. Systém podpory podle tohoto systému spočívá v tom, že výrobce obdrží za dodanou elektřinu z obnovitelných zdrojů jednak cenu za elektřinu dosaženou na trhu s elektřinou, jednak regulovanou cenu za zelené certifikáty;
- Po úplném otevření trhu s elektřinou na náhradní možnosti systému povinného výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, avšak pouze pro malé výrobce (s instalovaným výkonem pod 200 kWe a pokud je to technicky možné i pro zařízení s vyšším instalovaným výkonem), kteří se nehodlají zapojit do systému zelených certifikátů a kvót (především z obavy z toho, že se svou elektřinou na trhu neuplatní a dále proto, že pro velmi malé výrobce může být tento proces administrativně náročný). a dále pro elektřinu vyrobenou ze sluneční energie. Tento systém bude uplatněn i u zařízení vyrábějících elektřinu ze sluneční energie, neboť se vesměs bude jednat o malá zařízení a podpora formou zelených certifikátů by, vzhledem k jejich dosud velmi nízké ekonomické návratnosti, narušila tento systém;
- Na stanovení výkupních cen za elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů a cen zelených certifikátů odlišně pro jednotlivé druhy zařízení tak, aby z toho vyplývající podpora byla dostatečně motivující pro investory a všechny druhy obnovitelných zdrojů energie byly více využívány pro výrobu elektřiny (s respektováním odlišných nákladů na investici, na připojení do elektrizační soustavy, na provoz a dále ke zvýšené míře rizika uplatnění elektřiny z některých druhů obnovitelných zdrojů energie na trhu s elektřinou);
- Na poskytnutí záruky investorům a majitelům zařízení vyrábějících elektřinu z obnovitelných zdrojů, na které se vztahuje podpora podle návrhu zákona, že výše

výnosů za jednotku vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů, plynoucí výrobcům z podpory, bude zachována po dobu 15 let od uvedení zařízení do provozu (respektive na dobu 15 let pro zařízení uvedená do provozu před nabytím účinnosti zákona);

- Na krytí zvýšených nákladů spojených s povinným výkupem elektřiny distribučními společnostmi regulovaným příplatkem k cenám distribuce pro konečné zákazníky;
- Na možnosti dodavatelů uplatnit zvýšené náklady spojené s nabytím zelených certifikátů v cenách konečných zákazníků.

Poznámka:

Podle předběžných expertních propočtů je v následující tabulce vidět odlišnost podpůrného systému podle druhů obnovitelných zdrojů energie a modelový přístup k tvorbě ceny zelených certifikátů. Je uveden i odhad cen, za kterou se pravděpodobně bude nakupovat na liberalizovaném trhu elektřina vyrobená z jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů energie. Ceny jsou uvedeny v Kč/MWh a porovnání je provedeno pro modelový rok 2004 (u výkupní ceny v roce 2004 jde pouze o předběžný odhad, přesnější kalkulace bude teprve zpracována; u cen zelených certifikátů jde pouze o hypotetický odhad, protože v roce 2004 nebude ještě tento systém zaveden):

	<i>Výkupní cena 2003</i>	<i>Výkupní cena 2004</i>	<i>Cena osvědčení o množství</i>	<i>Cena elektřiny na trhu</i>
<i>Malé vodní elektrárny</i>	<i>1500</i>	<i>1950</i>	<i>1350</i>	<i>600</i>
<i>Větrné elektrárny</i>	<i>3000</i>	<i>3000</i>	<i>2800</i>	<i>200</i>
<i>Elektrárny na biomasu</i>	<i>2500</i>	<i>3000</i>	<i>2300</i>	<i>700</i>
<i>Elektrárny na bioplyn</i>	<i>2500</i>	<i>3500</i>	<i>2800</i>	<i>700</i>
<i>Elektrárny na skládkový plyn a plyn z ČOV</i>	<i>2500</i>	<i>2000</i>	<i>1300</i>	<i>700</i>
<i>Geotermální elektrárny</i>	<i>3000</i>	<i>6000</i>	<i>5300</i>	<i>700</i>
<i>Fotovoltaické elektrárny</i>	<i>6000</i>	<i>15000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Účinnost systému podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů bude každoročně vyhodnocována Energetickým regulačním úřadem a regulované ceny a kvóty nastaveny na další rok tak, aby se vytvářely podmínky pro dosažení indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na její hrubé spotřebě. Energetický regulační úřad při každém zvýšení výkupních cen a cen zelených certifikátů zveřejní informaci o kvantifikaci dopadů podpory do cen elektřiny pro konečné zákazníky. O pokroku a dopadech do cen elektřiny bude každoročně Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci Energetickým regulačním úřadem informovat vládu.

Navrhovaný systém podpory předpokládá, že výše výkupních cen a cen zelených certifikátů zohlední zvýšené náklady na výstavbu výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů, a že dosavadní podpora těchto investic ze státního rozpočtu přes Ministerstvo průmyslu a obchodu (Českou energetickou agenturu) a ze Státního fondu životního prostředí ČR nebude dále poskytována (pouze výjimečně např. osvětový program Slunce do škol, výzkumné projekty a demonstrační projekty).

V právních předpisech, které upraví obchodování s emisemi v ČR, bude nutno ustanovit, že bude omezeno obchodování s emisemi ze zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, které získají podporu podle tohoto zákona. Jinak by došlo v těchto případech k neoprávněnému zvýhodnění těchto výrobců.

e) Odůvodnění principů a vysvětlení návrhu nové právní úpravy podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů

Podstata podpory využívání obnovitelných zdrojů energie v zařízeních na výrobu tepelné energie spočívá v tom, že při výstavbě nových zařízení na výrobu tepelné energie a při rekonstrukci stávajících zařízení, při splnění podmínek stanovených v návrhu zákona, bude stanovena povinnost, aby část dodávané tepelné energie pocházela z obnovitelných zdrojů.

Podstata podpory využívání obnovitelných zdrojů energie spočívá dále v tom, že u nových staveb a změn staveb, jejichž stavba byla ve stanoveném rozsahu financována z veřejných rozpočtů, při splnění podmínek stanovených v návrhu zákona, bude v návrhu zákona stanovena povinnost zajišťovat část spotřeby tepelné energie v těchto budovách z obnovitelných zdrojů.

Tato opatření jsou obdobou povinností stanovených zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve vztahu k úsporám energie (zajištění stanovené minimální účinnosti užití energie u zdrojů energie a spotřebičů, zajištění stanovených maximálních ztrát energie v rozvodech, dodržení maximální měrné spotřeby energie v budovách) a ve vztahu k povinnosti uplatnění kombinované výroby elektřiny a tepla.

f) Výkon státní správy

Výkon státní správy bude zajištěn v rámci stávající působnosti ministerstev průmyslu a obchodu, životního prostředí, Energetického regulačního úřadu a Státní energetické inspekce.

Návrh zákona stanoví upřesnění a rozšíření působnosti Energetického regulačního úřadu (stanovování výkupních cen za elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů, cen zelených certifikátů, stanovování ročních kvót podílu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů na celkové dodávce elektřiny pro návrhem zákona stanovené dodavatele) s tím, že v návrhu zákona jsou stanoveny podmínky a způsob výkonu této působnosti, pokud již nejsou upraveny zvláštním zákonem (energetický zákon).

Návrh zákona rozšiřuje působnost Státní energetické inspekce o kontrolu dodržování ustanovení návrhu zákona a o ukládání pokut za jejich porušení v rozsahu stanoveném v zákoně a o předepisování a vymáhání nezaplacených poplatků za nesplnění roční kvóty.

c) Zhodnocení stavu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Nezakládá zřízení žádného nového správního úřadu. Rozšiřuje pouze působnost stávajících správních úřadů i na navrhovaný zákon.

Navrhovaná úprava je v souladu s Listinou základních práv a svobod. Povinnosti jsou subjektům ukládány navrhovanou zákonnou úpravou.

d) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v části týkající se podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů energie v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou.

Pro tu část návrhu zákona, která se týká podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů, neexistuje v legislativě EU platný právní akt.

Návrh zákona nezakládá žádnou novou státní pomoc, je nediskriminační, transparentní a je slučitelný s právem Evropské unie v oblasti veřejné podpory. Ve vazbě na principy, na kterých spočívá definice v EU, lze konstatovat, že v předkládané právní úpravě nedochází k naplnění těchto základních pojmů, a tedy k narušení principů, na kterých je veřejná podpora založena. Zákon je založen na systému, který nepředpokládá čerpání finančních prostředků z veřejných rozpočtů, ani nezvýhodňuje jednotlivé subjekty, kterých se týká. Ve své podstatě jsou hráči energetického trhu povinni naplnit roční kvótu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů (nebo tuto elektřinu vykoupit), kterou pak promítnou do cen svých služeb.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy

a) Dopad na státní rozpočet

Působnost dotčených státních orgánů, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva životního prostředí a Státní energetické inspekce se významně nerozšiřuje a činnosti je možno zabezpečit v rámci stávajícího stavu pracovníků a bez dopadů na státní rozpočet.

Plné zabezpečení činností Energetického regulačního úřadu, která vyplývají z návrhu zákona, si vyžádá přijetí patnácti nových pracovníků. Jedná se o činnosti monitorování plnění závazků na straně dodavatelů při plnění kvót, zpracování podkladů pro nastavování kvót, vypracování průběžných zpráv, komunikace se subjekty začleněnými v systému kvót a zelených certifikátů, návrhy a zpracování změn legislativy týkající se systému kvót a zelených certifikátů. Při současných nákladech na jednoho pracovníka přes 1 mil. korun ročně je potřebné navýšit rozpočet Energetického regulačního úřadu přibližně o 15 mil. Kč.

Návrh zákona nepředpokládá státní dotace na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Systém podpory předpokládá promítnutí zvýšených nákladů, vyvolaných vyššími výkupními cenami a cenami zelených certifikátů, do cen elektřiny konečných zákazníků. Dosavadní dotace, poskytované v souladu s ustanovením zákona o hospodaření energií v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie ze státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR, budou účelně využity na podporu jiných dotačních titulů v tomto programu.

Navrhovaný systém podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie povede ve svém důsledku k postupnému zvyšování cen elektřiny pro konečné zákazníky, tedy i pro státní orgány a instituce, jejichž náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Propočty ukazují,

že tento nárůst cen elektřiny by se mohl pohybovat kolem 1% ročně, což je jistě možno pokrýt úsporami v objemu spotřeby elektřiny, či v jiných částech rozpočtu každé organizace. Navíc, po úplném otevření trhu s elektřinou, i státní orgány a instituce budou mít možnost volby dodavatele elektřiny a tím i případně dosáhnout snížení nákladů za elektřinu. Na druhé straně by státní orgány měly jít příkladem v podpoře užití obnovitelných zdrojů energie a spíše volit dodavatele elektřiny, který ve svém portfoliu nabízí největší podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů, a to i za cenu hledání a zajištění větších úspor energie a nákladů ve svém rozpočtu.

Navrhovaný systém podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie bude mít dopad na státní rozpočet pouze ve výši 15 mil. Kč. ročně pro zajištění nových činností Energetického regulačního úřadu.

Další dopady na státní rozpočet vyplývají z ustanovení § 11. Maximální dopady zákonem navrženého systému podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů na státní rozpočet mohou teoreticky činit 365 mil Kč ročně. Jelikož však budou investice do výroby tepla z obnovitelných zdrojů z podstatné části financovány prostřednictvím podpor ze SFŽP (podíl podpor ze SFŽP lze odhadnout na minimálně 60 %, lze skutečné roční dopady navrženého systému podpory výroby tepla na státní rozpočet odhadnout na 150 mil Kč. Ustanovení § 11 se projeví i v oblasti místních rozpočtů. Maximální dopady navrženého systému na místní rozpočty lze odhadnout teoreticky až na 140 mil Kč ročně. Jelikož však stejně jako v případě státního rozpočtu budou investice do výroby tepla z obnovitelných zdrojů z podstatné části financovány prostřednictvím podpor ze SFŽP (podíl podpor ze SFŽP lze opět odhadnout na minimálně 60 %, lze skutečné roční dopady navrženého systému podpory výroby tepla na místní rozpočty odhadnout na cca 55 mil Kč.

b) Předpokládané dopady do podnikatelské sféry

V elektroenergetice se návrh zákona, v části týkající se podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, dotkne činnosti operátora trhu s elektřinou, provozovatele přenosové soustavy, provozovatelů distribuční soustavy a obchodníků/dodavatelů elektřiny.

U operátora trhu s elektřinou dojde k rozšíření počtu účastníků na trzích s elektřinou a navazujícími službami. Činnost operátora trhu s elektřinou je hrazena regulovanými cenami, které hradí účastníci trhu s elektřinou (subjekty zúčtování). Podle předběžných propočtů však dosud stanovená výše (je stanovena ve vazbě na množství obchodovatelné elektřiny) bude stačit i na pokrytí zvýšených nákladů. Náklady operátora trhu s elektřinou tak budou pravděpodobně pokryty bez dalších dopadů do cen elektřiny pro konečné zákazníky.

U provozovatele přenosové soustavy se nepředpokládá zvýšení provozních nákladů.

Provozovatelé distribučních soustav budou mít hrazeny náklady spojené s výkupem elektřiny z obnovitelných zdrojů za regulované ceny (v období do úplného otevření trhu s elektřinou) regulovaným příplatkem k cenám za distribuci, což se pochopitelně promítne do cen elektřiny pro konečné zákazníky. Po úplném otevření trhu s elektřinou budou provozovatelé distribučních soustav vykupovat elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů pouze pro vlastní spotřebu a ke krytí ztrát v soustavě a to za tržní ceny, které se předpokládají vesměs nižší než průměrné ceny na trhu s elektřinou. Zároveň však budou provozovatelé distribučních soustav nabývat zelené certifikáty (v rozsahu povinně vykoupené elektřiny z obnovitelných zdrojů), které pak budou moci dále prodávat. V této souvislosti je nutné upozornit, že ERÚ při kalkulaci poplatku za distribuci bude muset do poplatků za distribuci i po úplném otevření

trhu započítávat náklady na výkup elektřiny ze solárních systémů v plné výši (výkupní cena elektřiny ze slunce bude podstatně vyšší než jsou běžné ceny elektřiny nakupované provozovatelem distribuční soustavy). Bude tedy nutné, aby byla upravena příslušná vyhláška ERÚ.

Všichni dodavatelé, kteří jsou povinni podle návrhu zákona splnit roční kvótu nabytím zelených certifikátů, budou své zvýšené náklady spojené s nabytím osvědčení o množství promítat do cen elektřiny pro konečné zákazníky.

V ostatních odvětvích národního hospodářství se navrhovaná právní úprava dotkne podnikatelské sféry v důsledku vlivu poskytované podpory na ceny elektřiny pro konečné zákazníky. Expertní ocenění je provedeno v následující kapitole. Propočty ukazují, že tento nárůst cen elektřiny by mohl být kolem 1% ročně, což je jistě možno pokrýt úsporami v objemu spotřeby elektřiny, či v jiných nákladech každé organizace. Navíc, velcí podnikatelé již mají právo volby dodavatele, a od 1. 1. 2005 budou mít toto právo všechny podnikatelské subjekty. Vhodnou volbou obchodníka s elektřinou mohou docílit i případné snížení nákladů za elektřinu. Lze se oprávněně domnívat, že vliv návrhu nového zákona, který je rozložen v čase a relativně malý, bude vesměs kompenzován obecným úsilím podnikatelských subjektů o snížení výrobních nákladů a nepovede tak ke vzrůstu cen jejich výrobků a poskytovaných služeb.

Systém podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie by neměl významně zatížit vlastníky tepelných zdrojů a stavebníky budov sloužících veřejnému zájmu. V celkových investičních nákladech může jít v jednotlivých případech maximálně o několik málo procent. Stejně tak, by nemělo docházet k významnému zvýšení provozních nákladů.

Ustanovení § 10 se dotýkají vlastníků tepelných zdrojů. Povinný podíl tepla z obnovitelných zdrojů je však pro velké zdroje tepla velmi nízký. Lze jej proto dosáhnout s minimálními vícenáklady (ve srovnání s výrobou tepla z klasických zdrojů) – například formou spoluspalování biomasy u zdrojů na pevná paliva. U zdrojů na plynná paliva budou sice investiční náklady na zajištění povinností dle § 10 vyšší, na podpoře těchto investic se však bude podílet Státní fond životního prostředí. Zároveň budou investiční vícenáklady kompenzovány úsporou provozních nákladů. Celkové dopady ustanovení § 10 na podnikovou sféru proto budou zanedbatelné.

Systém podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie dle § 11 podnikatelskou sféru prakticky nezatíží, protože na výstavbě budov v podnikatelském sektoru se veřejné rozpočty podstatněji podílejí jen v ojedinělých případech (například investiční pobídky).

c) Sociální dopady

Podpora výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů energie se promítá do ceny elektřiny konečných zákazníků. Vliv na cenu postupně poroste, jednak s nutným zvýšením podpory pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů energie a zejména s rostoucím objemem podporované výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Expertní propočty ukazují na to, že vliv na cenu konečných zákazníků vzroste z částky 12,3 Kč/MWh v roce 2003 na 162 Kč/MWh v roce 2010 (za předpokladu splnění národního indikativního cíle). Uvedené zvýšení cen nezahrnuje zvýšené nároky na řízení elektrizační soustavy. Podle provedených expertních analýz si např. nárůst instalované kapacity větrných elektráren o 500 MW vyžádá dodatečné

náklady na podpůrné služby ve výši 2 mld. Kč. Nárůst nákladů na podpůrné služby by se mohl projevit v cenách konečných zákazníků další částkou ve výši cca 40 Kč/MWh. Výsledné zvýšení cen dodávek elektřiny pro konečné zákazníky se tak pohybuje v úrovni 200 Kč/MWh. Vyjdeme-li, ze současné průměrné ceny pro bytové zákazníky ve výši cca 3 Kč/kWh, pak by byl nárůst ceny elektřiny v roce 2010 proti současnému stavu o cca 6 %. (pro průměrnou cenu elektřiny na trhu ve výši 2,2 Kč/kWh by nárůst byl vyšší, a to cca 9 %). Meziroční nárůsty cen elektřiny pro konečné zákazníky z titulu zvyšování podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie budou z počátku menší a v druhé polovině posuzovaného období větší, neboť zde se očekávají větší přírůstky objemů výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie podporované podle zákona.

Vypočtené zvýšení nákladů na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie se nemusí promítnout do zvýšení cen elektřiny plně. Po úplném otevření trhu s elektřinou lze předpokládat soutěž všech subjektů na trhu s elektřinou, v rámci které dojde i k očekávanému snížení nákladů v celém procesu od výroby, přes přenos a distribuci, což povede ke snížení cen elektřiny pro konečné zákazníky. Vliv podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na ceny elektřiny pro spotřebitele může být v tomto procesu částečně utlumen.

System podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie, ustanovení § 10 bude mít na ceny tepla pro konečné zákazníky pouze zanedbatelné dopady.

Ustanovení § 11 bude mít na obyvatelstvo dvojí dopad – pozitivní a negativní. Pozitivní dopad spočívá v tom, že využívání tepla z obnovitelných zdrojů snižuje provozní náklady na vytápění domácností. V průměru lze očekávat, že roční snížení provozních nákladů na jeden byt vybavený systémem dodávajícím minimálně 20 % spotřeby tepla z obnovitelných zdrojů bude činit 1800 Kč, což v přepočtu pro ČR znamená při dvacetileté životnosti systému vyrábějícího teplo z obnovitelných zdrojů úsporu asi 350 mil Kč. Zároveň však ustanovení § 11 bude znamenat zvýšení investičních nákladů stavebníků bytů o cca 280 mil Kč. Navíc stavebníci budou moci na investice do využívání tepla z obnovitelných zdrojů získat podporu ze Státního fondu životního prostředí. Celkový ekonomický dopad ustanovení § 11 na domácnosti tedy bude jednoznačně pozitivní.

Zkušenosti ze zahraničí ukazují na to, že správně vedená informační kampaň, která ukáže na mimořádný přínos obnovitelných zdrojů energie, jak pro řešení energetických problémů, tak zejména k řešení ochrany životního prostředí, může pozitivně ovlivnit veřejné mínění o nutnosti podpory vyššího využití obnovitelných zdrojů energie.

d) Dopady na životní prostředí

Návrh zákona má jednoznačně pozitivní dopady na životní prostředí. Při splnění národního indikativního cíle a struktury výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie v roce 2010, uvedenou v úvodu důvodové zprávy, by podle expertních propočtů došlo v ČR oproti roku 2000 ke snížení emisí CO₂ o 2 200 tisíc tun, emisí SO₂ o 1,8 tisíc tun a emisí NO_x o 1,24 tisíc tun.

I když nelze zpracovat věrohodné expertní ocenění dopadů systému podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie, lze oprávněně předpokládat, že dojde rovněž ke snížení emisí.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

V souladu s ustanoveními Směrnice 2001/77/ES se působnost zákona upravuje na způsob podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

Dále je upraven způsob podpory výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie.

K § 2

Do základních pojmů jsou zařazeny pojmy sjednocující definice se Směrnicí 2001/77/ES a pojmy, které jsou používány v navrhované právní úpravě.

Pojmy a definice upravené zvláštními právními předpisy upravujícími hospodaření energií (zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, a prováděcí předpisy k němu) a upravujícími podmínky podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích (zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí předpisy k němu) se zvlášť neupravují a používají se v nezměněné podobě a významu i v navrhovaném zákonu.

V definicích se upřesňují některé pojmy používané v současné právní úpravě a zároveň se navrhuje ve společných a přechodných ustanoveních návrhu zákona zrušení těchto ustanovení v dosavadních právních předpisech s cílem dosáhnout jednotného právního stavu.

Novým pojmem, použitým ve zvláštní úpravě v návrhu zákona, je pojem dodavatele, který bylo nutno zavést k definování subjektu na trhu s elektřinou, přes kterého je jedině možné v podmínkách plně otevřeného trhu s elektřinou zajistit funkčnost systému zelených certifikátů s regulovanými cenami a ročními kvóty.

K § 3

Podpora je v návrhu zákona vymezena na výrobu elektřiny a tepla v zařízeních využívajících k výrobě elektřiny a tepelné energie obnovitelných zdrojů energie. Vzhledem k uspokojivým ekonomickým výsledkům dosahovaných na trhu s elektřinou a na trhu s podpůrnými službami velkými vodními elektrárnami (s instalovaným výkonem výroby nad 10 MWe) se navrhuje vyjmout je ze systému podpory podle zákona. Podpora podle zákona je dále omezena pouze na ty druhy a způsoby využití biomasy, které jsou z hlediska ochrany životního prostředí vhodné k využití pro výrobu elektřiny a tepelné energie.

K § 4

Stanovují se zvláštní práva a povinnosti výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, provozovatele přenosové soustavy, provozovatelů distribučních soustav a obchodníků s elektřinou ve vazbě na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, která doplňují základní práva a povinnosti stanovené energetickým zákonem. Ustanovení energetického zákona související s touto problematikou (právo výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na přednostní připojení k přenosové nebo distribuční soustavě) se přejímá do návrhu zákona. Návrh zákona stanovuje (odst. 2) způsob řešení připojení výroby v těch případech, kde by její připojení k jiné, než územně příslušné, distribuční soustavě mohlo být ekonomicky výhodnější.

Pro období do úplného otevření trhu s elektřinou se do návrhu zákona přejímá dosavadní právní úprava z energetického zákona o povinném výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie za regulované (zvýhodněné) ceny.

Zároveň se ponechává systém výkupu za regulované ceny v platnosti i po úplném otevření trhu s elektřinou, avšak jen pro malé výrobce elektřiny (do 200 kWe) z obnovitelných zdrojů energie, pro které by systém obchodovatelných zelených certifikátů a ročních kvót, upravený v návrhu zákona v § 6, § 7 a § 8, byl příliš administrativně náročný, případně rizikový. Protože k těmto malým zdrojům patří i zařízení vyrábějící elektřinu ze sluneční energie, je tento náhradní způsob uplatněn i u nich.

Náhradní způsob nelze rozšířit na větší okruh výrobců, neboť je limitován využitím objemu elektřiny nakupované provozovateli distribučních soustav (po úplném otevření trhu s elektřinou je oddělena činnost provozovatele od činnosti obchodní a provozovatel distribuční soustavy již nadále nemůže s elektřinou obchodovat) pouze ke krytí jejich vlastní spotřeby a pokrytí ztrát elektřiny v soustavě. Výkupní cena však v tomto případě bude stanovena níže než by výrobce mohl získat z prodeje elektřiny na trhu s elektřinou a z prodeje zelených certifikátů.

Samostatným způsobem je upravena povinnost výrobce, který vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů energie společně s elektřinou z neobnovitelných zdrojů energie, zavést oddělené měření dodávané elektřiny tak, aby bylo zajištěno, že podpora bude poskytnuta pouze pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

U výrobců, vyrábějících elektřinu v zařízeních se společným spalováním biomasy a neobnovitelných zdrojů energie, bude metodika vykazování podporované elektřiny z obnovitelných zdrojů energie upravena v prováděcím právním předpise.

Upravuje se nárok všech výrobců vyrábějících elektřinu z obnovitelných zdrojů energie na vydání záruky původu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, tak jak je to stanoveno Směrnicí EU 2001/71/ES.

Nově se zavádí povinnost obchodníků s elektřinou informovat nejméně jednou ročně své zákazníky o podílu dodané elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na celkovém množství jimi dodávané elektřiny. To by mělo konečným zákazníkům umožnit rozhodnout se při výběru dodavatele elektřiny pro toho dodavatele, který nejvíce podporuje využití obnovitelných zdrojů energie.

K § 5

Vymezují se podmínky a způsob výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Do návrhu zákona se v této části přebírají osvědčená ustanovení energetického zákona a příslušné prováděcí vyhlášky k němu. Jde o ustanovení o časových úsecích pro výkup, pro vyhodnocování a zúčtování výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o předávání informací a dat mezi výrobcem a provozovatelem distribuční soustavy.

Povinnost výkupu má podle návrhu zákona provozovatel distribuční soustavy (té, ke které je zařízení připojeno nebo územně příslušný) a to i v těch případech, kdy zařízení vyrábějící elektřinu z obnovitelných zdrojů energie je připojeno k přenosové soustavě nebo k distribuční soustavě nepřipojené k přenosové soustavě (tzv. lokální distribuční soustava). Toto ustanovení je nezbytné, aby ve vazbě na regulaci cen za energetické služby (cena za

distribuci), byla poskytnutá podpora ve formě regulovaných výkupních cen správně a úplně zahrnuta a zúčtována.

K § 6

Systém evidence množství elektřiny z obnovitelných zdrojů, vznik zelených certifikátů a obchodování s nimi je řešen v rámci činnosti operátora trhu s elektřinou. Jednalo by se o specifický trh, navazující na již existující registraci subjektů na trhu s elektřinou, vybudovaný systém měření, vykazování a zúčtování dodané a prodané elektřiny a odchylek od platných smluv (vesměs o činnosti upravené energetickým zákonem a na něj navazujícími prováděcími předpisy). Evidenční a zúčtovací operace budou zajištěny již existujícími počítači operátora trhu s elektřinou a upravenými programy, které se osvědčily při organizaci obchodu s elektřinou a s ním souvisejícím obchodem se službami. U všech účastníků obchodu se zelenými certifikáty půjde o administrativně nenáročný proces.

Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a návrhem zákona stanovení dodavatelé budou mít možnost dohodnout dlouhodobější obchodní vztahy na prodej dodávané elektřiny na trhu s elektřinou ve vazbě na prodej zelených certifikátů nebo prodávat elektřinu a s ní spojené podpůrné a systémové služby odděleně od prodeje zelených certifikátů.

Zákon upravuje nárok provozovatele distribuční soustavy, který povinně vykoupí elektřinu z obnovitelných zdrojů energie podle § 4 návrhu zákona od malých výrobců, na zaevidování tohoto množství, na vznik zelených certifikátů a odpovídající podporu získanou jejich prodejem.

Zákon upravuje možnost získání podpory za zelené certifikáty i pro výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kteří vyráběnou elektřinu sami úplně spotřebovávají, pokud pravdivě prokáže operátorovi trhu s elektřinou skutečné množství elektřiny z obnovitelných zdrojů energie jím vyrobené.

K § 7

Stanovují se povinnosti, práva a podmínky spojené se stanovením a plněním ročních kvót podílu hodnoty zelených certifikátů na celkové dodávce elektřiny, jejími zákonem stanovenými dodavateli. Roční kvótu, tj. její náročnost, bude stanovovat Energetický regulační úřad s přihlédnutím k postupnému plnění národního indikativního ukazatele a k očekávaným možnostem výroby elektřiny v zařízeních na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na příští kalendářní rok. V souladu s návrhem § 9 bude vláda každoročně do konce října informována o pokroku v naplňování indikativního cíle i o dopadech do ceny elektřiny, vyplývajících z návrhu Energetického regulačního úřadu pro následující rok. Pro období po roce 2010, kdy zatím nejsou známy případné další národní indikativní ukazatele dohodnuté v rámci EU, se upravuje jejich stanovení nařízením vlády.

Roční kvótu budou dodavatelé plnit nabytím zelených certifikátů s tím, že návrh zákona počítá jak s možností omezeného meziročního přesunu plnění roční kvóty, tak s upřesňováním roční kvóty na základě skutečně vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Nedodržení roční kvóty bude postihováno podle zákona, přičemž poplatek za nesplnění roční kvóty za nesplnění roční kvóty bude výrazně vyšší než regulovaná cena zelených certifikátů

tak, aby dodavatelé byli motivováni ke splnění kvóty. Poplatek za nesplnění roční kvóty bude vypočten a odveden dodavatelem do Státního fondu životního prostředí s účelovým vázáním na podporu využití obnovitelných zdrojů energie. Návrh zákona odpovídajícím způsobem upravuje případy, kdy dodavatel nevypočítá poplatek za nesplnění ve stanovené lhůtě, či ji nevypočítá správně, nebo ji nezaplatí včas. Zákon zmocňuje Státní energetickou inspekci k vyměření správné výše poplatků za nesplnění a k vymáhání nezaplacených poplatků za nesplnění.

K § 8

Vymezuje odpovědnost Energetického regulačního úřadu za stanovení cen za elektřinu z obnovitelných zdrojů energie vykupovanou podle návrhu zákona a cen zelených certifikátů. Dále stanoví podmínky, ze kterých musí Úřad vycházet při stanovení těchto cen. Tyto podmínky byly navrženy tak, aby poskytovaná podpora vytvořila pro investory příhodné klima s dostatečně dlouhými a účinnými zárukami (15 let), vedla k vyššímu využívání všech druhů obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny a napomohla ke splnění národního indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny.

K § 9

Účinnost systémů podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie bude každoročně vyhodnocována Energetickým regulačním úřadem a ceny a kvóty nastaveny na další rok tak, aby se vytvářely podmínky pro dosažení národního indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny. O pokroku a o dopadech do cen elektřiny konečných spotřebitelů bude každoročně Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci Energetickým regulačním úřadem informovat vládu ČR.

Termíny a rozsah pravidelného hodnocení, stanovené v návrhu zákona, jsou uvedeny do souladu s termíny uvedenými ve Směrnici 2001/77/ES, ve kterých mají členské státy povinnost předkládat hodnotící zprávy Komisi EU. Odpovědnost za předkládání hodnotících zpráv Komisi EU je v českém právu zajištěna zvláštním zákonem (§ 16 písm. c) energetického zákona) a tuto povinnost má Ministerstvo průmyslu a obchodu.

K § 10

Stanovuje povinnost vlastníka zdrojů tepelné energie při výstavbě nového zdroje nebo při rekonstrukci stávajícího zdroje zajistit část výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie. Návrh zákona vymezuje podmínky za kterých se tato povinnost na vlastníka zdroje nevztahuje.

K § 11

Stanovuje povinnost stavebníka nové stavby, nebo provádějícího stavební změny financované ze stanovené části z veřejných rozpočtů, zajistit, že po dokončení bude ve stavbě část spotřebovávané tepelné energie pocházet z obnovitelných zdrojů energie. Návrh zákona vymezuje podmínky za kterých se tato povinnost na stavebníka nevztahuje.

K § 12

Vymezuje práva a povinnosti Státní energetické inspekce při kontrole dodržování ustanovení návrhu zákona shodně, jako je tomu v zákoně č. 458/2000 Sb. (energetický zákon).

K § 13

Stanovuje výši pokuty za přestupek, kterého by se při plnění ustanovení zákona mohla dopustit fyzická osoba.

K § 14

Stanovuje výši pokut za správní delikty, kterých by se při plnění ustanovení zákona mohly dopustit právnické osoby.

K § 15

Upravuje postup inspekce při ukládání, vybírání a vymáhání pokut.

K § 16

Stanovuje přechodná ustanovení pro výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů v roce 2004.

K § 17

Upravuje se zmocnění orgánů státní správy k vydání prováděcích právních předpisů.

K § 18

Upravují se změny v zákonu č. 458/2000 Sb. (energetický zákon), které vyplývají z převzetí některých jeho ustanovení do návrhu tohoto zákona. Dále se rozšiřují v energetickém zákonu práva a povinnosti fyzických a právnických osob a výkon státní správy o nová ustanovení vyplývající z navrhovaného zákona.

K § 19

Upravují se změny v zákonu č. 406/2000 Sb. (zákon o hospodaření energií), které vyplývají z převzetí základního pojmu o obnovitelných zdrojích energie do návrhu tohoto zákona. Dále se vkládá do zákona č. 406/2000 Sb. (zákon o hospodaření energií) odkaz na návrh tohoto zákona v případech hodnocení využitelnosti obnovitelných zdrojů energie při přípravě územní energetické koncepce.

K § 20

Účinnost se stanovuje k termínu předpokládaného vstupu ČR do EU, tj. k 1. květnu 2004 s tím, že vybraná ustanovení návrhu zákona mají stanovenou účinnost ke dni úplného otevření trhu s elektřinou, tj. k 1. lednu 2006, respektive jiná vybraná opatření pozbývají tímto dnem platnost.

V Praze dne 12.listopadu 2003

Předseda vlády

PhDr. Vladimír Š p i d l a, v.r.

Ministr průmyslu a obchodu

Ing. Milan U r b a n, v.r.

Ministr životního prostředí

RNDr. Libor A m b r o z e k, v.r.